

Årsrapport 2020

\ Foto: Norges håndballforbund

INNHold

INNHold	2
1. INNLEDNING	3
2. SAMMENDRAG - PÅGÅENDE OG PLANLAGTE PROSJEKTER	4
3. ORGANISERING OG ØKONOMI	6
3.1 Personell	6
3.2 Finansiering og økonomi	6
4. FORSKNINGSPROSJEKTER	8
4.1 Doktorgradsprosjekter	8
4.2 Øvrige forskningsprosjekter	11
5. FORMIDLING OG INFORMASJONSVIRKSOMHET	22
6. PUBLIKASJONER	23
7. VITENSKAPELIGE OG FAGLIGE PRESENTASJONER	25

1. Innledning

Siden 2014 har Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett (FOBU) forsket på barne- og ungdomsidrettens organisering og betydningen idrettsdeltakelse har for barn og unge. Gjennom systematisk og kritisk forskning, har FOBU etablert seg som en viktig bidragsyter av kunnskap om faktorer som påvirker idrettsdeltakelse hos barn og ungdom i alderen 6–19 år. FOBU samarbeider med flere institusjoner i Norge og internasjonalt. Forskingen er anvendt og formidlingen er brukerrettet.

De siste årene har FOBU blant annet forsket innenfor følgende områder:

1. Barne- og ungdomsidrett som samfunnsarena. Hva fungerer, og hva kjennetegner gode miljøer?
2. Deltakelsesmønstre. Hvem deltar? Sosial ulikhet i deltagelse?
3. Meningen med idretten. Hvorfor driver ungdom med idrett? Hvilke grunner oppgir de når de slutter?
4. Trener-utøverrelasjoner.
5. Foreldrenes rolle i barne- og ungdomsidretten i Norge. Hva er foreldrenes bidrag? Hva forventes av foreldre?
6. Ungdommers medbestemmelse i norsk idrett.
7. Integrering gjennom idrettsdeltakelse. Hvilke muligheter finnes for bedre integrering av barn og ungdom med minoritetsbakgrunn i norsk idrett?
8. Kroppsidealer, kroppsbilder, og selvbildet til ungdommer. Holdninger til bruk av blant annet kosttilskudd, proteintilskudd, smertestillende midler og dopingmidler i prestasjonsmiljøer i ungdomsidretten.
9. Idrettens miljøansvar

En viktig del av virksomheten er brukerrettet formidling. Forskere knyttet til FOBU har tett kontakt med idretts-Norge, bidrar til kursutvikling for trenere, skriver kronikker og stiller opp i intervjuer og holder jevnlig foredrag på faglige seminarer rundt i Norge.

2. Sammendrag - pågående og planlagte prosjekter

Prosjektene på FOBU har betydning for deltagere og trenere i barne- og ungdomsidretten. Både avsluttede og pågående prosjekter gir kunnskap om tilrettelegging av aktiviteter for deltakere i idretten. Dette vil være med på å kunne sikre langtidsinvolvering og optimalt utbytte av deltagelse i organisert idrett.

I 2020 fullførte kandidat, Hege Landgraff doktorgradsprosjektet "*Fysisk utvikling hos unge utholdenhetsutøvere*". Målsettingen er å forstå hvordan trening påvirker unge menneskers fysiske utvikling gjennom puberteten. Forståelse av sammenhengen mellom trening og vekst kan ha stor betydning for gjennomføring av trening i denne aldersgruppen. Landgraff og veileder Jostein Hallen har gjennom de siste årene blitt invitert til ulike fora for å holde foredrag om temaet. Budskapet og resultatene fra studien overrasker.

Studien har vist at den kraftige veksten og modningen som skjer gjennom puberteten i stor grad bestemmer utviklingen av hjertestørrelse, muskelmasse, styrke, blodvolum og kondisjon, og at fysisk trening i mindre grad enn vekst og modning har effekt på disse variablene og prestasjoner. Siden variasjonen i pubertetstiming er stor, kan denne kunnskapen om sammenhengen mellom trening og vekst og prestasjon være av stor betydning for organisering av trening og for informasjon til foreldre og tenåringer. Ungdoms motivasjon til å fortsette med idrett kan være påvirket av egen prestasjonsutvikling sammenliknet med jevnaldrende.

Stipendiat Lars Erik Espedalen undersøker hvordan den organiserte idretten inkluderer og ekskluderer ungdom. Opplever ungdom at de blir presset ut av idretten eller slutter de fordi ønsker å bruke tiden på andre ting? Er det forskjeller i frafallsmekanismer mellom ungdommer med ressurssterke og ressursvake foreldre? Opplevs idretten forskjellig i ulike samfunnslag? Dette er spørsmål Espedalen undersøker. Prosjektet er planlagt ferdigstilt november 2021.

Postdoktor Bård Erlend Solstad og flere kollegaer undersøker praksis og organisering i barne- og ungdomsidretten med særlig vekt på trenerrollen. Treneres tanker og holdninger til utvikling av unge utøvere på ulike konkurransenivåer er en problemstilling. En annen tematikk er holdninger i de ulike organisasjonsleddene i norsk idrett til NIFs bestemmelser og retningslinjer for barne- og ungdomsidrett, og hvordan disse blir implementert av trenere på grasrota i barne- og ungdomsidretten. En tredje tematikk er om den økte profesjonaliseringen styrker eller svekker visjonen, arbeidet og grunnverdiene til NIF som organisasjon.

Anette Skilbred og Jan Åge Kristiansen er begge stipendiater på prosjektet Sunne prestasjonsmiljøer i ungdomsidrett. Kristiansen og Skilbred undersøker hvordan holdninger dannes og omdannes i de sosiale sammenhenger utøvere er en del av. Kristiansen ser nærmere på hvordan ambisiøse ungdomsutøvere opplever ulike sider ved trening og konkurranse med hensyn til usunne helsevalg i et kvantitativt perspektiv. Skilbred gjør et kvalitativt prosjekt som bruker intervjuer og observasjoner for å utforske hvordan unge idrettsutøvere forholder seg til ulike typer prestasjonsfremmende midler. Både tillatte midler som kosttilskudd, proteinpulver, og forbudte midler som er på dopinglisten.

I 2020 ansatte FOBU Morten Renslo Sandvik som forsker på temaet "*Grønn barne- og ungdomsidrett*". Ved siden av en rekke velkjente positive ringvirkninger medfører organisert idrett også belastninger på miljøet. Denne studien er første trinn i et større prosjekt om barne- og ungdomsidrett og miljø. Studien skal utvikle kunnskap om muligheter og utfordringer for miljøarbeid i idrettslag.

I tillegg til våre stipendiat- og postdoktorprosjekter bidrar vi i flere større og mindre forskningssamarbeid nasjonalt og internasjonalt. Gjennom prosjektet *Frafall i idrett* ønsker vi å lære mer om hva som kan forhindre frafall i norsk organisert idrett sett fra et ungdomsperspektiv. Vi har gjennomført et prosjekt om hvordan unges medbestemmelse kan økes i norsk idrett. Vi er involvert i et prosjekt som undersøker unge idrettsaktives synspunkter om seksuell trakassering i idretten og vi er med på en evaluering av idrettstilbudet *Idrett for alle i Oslo*. I 2020 startet et EU-finansiert prosjekt om idrettens evne til å integrere nyankomne flyktninger og innvandrere og vi vil i et nordisk samarbeid arrangere workshops om unges deltagelse og trivsel i idrett.

Alle senterets pågående forskningsprosjekter er beskrevet utfyllende under punkt 4.

3. Organisering og økonomi

Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett er innlemmet i forskningsvirksomheten ved flere institutter ved Norges idrettshøgskole. Det betyr at FOBU er en egen enhet med egne formål, men at flere av prosjektene våre finansieres hovedsakelig eller delvis i samarbeid med andre institutter ved idrettshøgskolen. Uavhengig av hvem som finansierer den enkelte forsker, jobber alle som ett fagmiljø. Den nære tilknytningen til flere fagmiljøer ved NIH har gjort det mulig for FOBU å etablere en bredere forskningsportefølje enn vi ville greid alene.

FOBU har i 2019 hatt ansatte i 4,5 årsverk, i tillegg kommer forskningsmedarbeidere som har vært ansatt på timesbasis som tilsvarer ca. 0,7 årsverk. NIH har støttet senteret med interne bidrag i form av veiledning av stipendiater og delfinansiering av prosjekter innenfor forskningscenterets satsningsområder.

3.1 Personell

Følgende personer har vært ansatt ved FOBU i 2020:

Leder: Åse Strandbu

Kontorsjef: Lene Røe

Forskere:

Anette Skilbred, Gerd Marie Solstad, Hege Wilson Landgraff, Lars Erik Espedalen, Morten Renslo Sandvik, Bård Erlend Solstad, Heidi Haraldsen, Susanna Hedenborg.

Bidrag fra forskere, vitenskaplige assistenter og masterstudenter: Daniel Bjåen, Erland Thommasen, Ingvild Skagestad, Kari Stefansen, Kristina Grønkjær, Agnes Strandbu, Magne Hem Stenersen, Olav Skrudland og Tuva W Johannessen.

Forskere ved NIH sine institutter som var tilknyttet prosjekter ved FOBU i 2020:

Christian Bjørndal, Frank Abrahamsen, Hallgeir Halvar, Jan Åge Kristensen, Jostein Hallén, Mats Hordvik, Marte Bentzen, Sigmund Loland, Yngvar Ommundsen, Ørnulf Seippel, m. fl.

3.2 Finansiering og økonomi

- ✓ Kulturdepartementet bevilget 3 millioner i grunnstøtte til drift og videreutvikling av FOBU i 2020.
- ✓ Norges idrettsforbund bidro med 400.184 kroner til *Sosial inkludering og ekskludering i ungdomsidretten (Espedalen)*, 150.000 kr. til prosjektet *Foreldre i idretten* og 30.000 kr til prosjektet *Ung medbestemmelse*.
- ✓ Antidoping Norge bidro med 350.000,- til prosjektet *Sunne prestasjonsmiljøer i ungdomsidrett*.
- ✓ Et resultat på kr. 810.251,- ble overført fra 2019 til 2020.
- ✓ NIH sin egenandel til FOBU sine prosjekter var i 2020 kr. 1.935.171, -

- ✓ Estimerte regnskapstall viser et resultat på kr. 1.518.471 kroner, som blir overført fra 2020 til 2021.
- ✓ Av denne overføringen er kr. 924.601,- bundet til Espedalen sitt doktorgradsprosjekt for 2021.
- ✓ Mesteparten av det resterende underforbruket på kr. 531.874 hovedsakelig lavere lønnskostnader enn budsjettet, mindre reisevirksomhet og avlyste forskningsseminarer på grunn av pandemien, samt sykemeldinger av ansatte.
- ✓ Overføringen budsjetteres til igangsatte og nye prosjekter, samt seminarer som planlegges i 2021.
- ✓ Se vedlagt oversikt over budsjett og regnskap for 2020 og budsjett for 2021.

4. Forskningsprosjekter

4.1 Doktorgradsprosjekter

Fysisk utvikling hos unge utholdenhetsutøvere

Stipendiat: Hege Wilson Landgraff

Veileder: Jostein Hallén

Startdato: 01.10.2012

Sluttdato: 18.12.2020

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1224

Prosjektet følger fysisk utvikling hos barn fra de er 12 til de er 15 år. Grupper med jenter og gutter er rekruttert fra langrennklubber og fra skoleklasser. Målsettingen med prosjektet er å forstå hvordan trening påvirker unge menneskers fysiske utvikling gjennom puberteten – en periode der de unge gjennomgår en sterk vekst, modning og utvikling. Hege Wilson Landgraffs forsvarte sin avhandling i desember. Det ble publisert 3 artikler i internasjonale fagfelleverderte tidsskrifter i 2020 fra prosjektet.

Forståelse av sammenhengen mellom trening og vekst kan ha stor betydning for gjennomføring av trening i denne aldersgruppen. Hvordan trening gjennomføres vil igjen kunne ha betydning for om de unge vil fortsette i treningsgruppene eller ikke. Barnas motivasjon til å fortsette vil selvsagt også være påvirket av deres egen prestasjonsutvikling sammenlignet med de andre barna. Forståelse av sammenhengen mellom vekst og prestasjonsevne er derfor viktig.

I prosjektet sammenholdes utvikling av barns prestasjonsevne (hurtighet, styrke og kondisjon) med kroppslig utvikling og modning. Ved å følge en gruppe med barn som deltar i kondisjonsidretter og følgelig trener mye kondisjonstrening og barn som er aktive i idretter med mindre fokus på kondisjonstrening, har vi fått kunnskap om hvordan kondisjonstrening virker. Funnene i prosjektet tyder på at den kraftige veksten og modningen som skjer gjennom puberteten i stor grad bestemmer utviklingen av hjertestørrelse, muskelmasse, styrke, blodvolum og kondisjon, og at fysisk trening i mindre grad har effekt på disse variablene.

Et viktig og kompliserende forhold er at barn og unge med samme kronologiske alder kan ha svært ulik biologisk alder. Jentene i prosjektet var i gjennomsnitt 1,6 år eldre i biologisk alder enn guttene. Men også innenfor samme kjønn varierte biologisk alder. Den eldste jenta var 2 år eldre enn den yngste, biologisk sett, mens for guttene var forskjellen 3 år i biologisk alder mellom den eldste og den yngste. Disse forskjellen gir tilsvarende utslag i muskelstyrke, hurtighet og spenst. Dette har stor betydning for barnas utvikling i idretten og hvordan barna ser på seg selv i forhold til idretten.

Det er i dag en viss bevissthet rundt disse forholdene i idretten, men det er også tydelig at denne bevisstheten ikke er tilstrekkelig. Landgraff og veileder har de siste årene blitt invitert til ulike fora for å holde foredrag om temaet. Budskapet og resultatene overrasker. Dette gjelder både den store variasjonen i biologisk alder, men også hvordan vekst og trening virker på prestasjonsevnen. Også de store kjønnsforskjellene overrasker.

I tillegg til internasjonal publisering har også kunnskapen fra prosjektet kommet idretten til gode. Siden 2017 har Landgraff og veileder blitt invitert til trenersamlinger i Skiforbundet, Roforbundet og Friidrettsforbundet, Kickboksingsforbundet og Orienteringsforbundet samt utviklingsseminarer i regi

av Olympiatoppen i Oslo, Hamar Bergen og Stavanger. Det er en viss bevissthet rundt problemstillingene knyttet til vekst og individuelle forskjeller og hvilken betydning det har for trening og prestasjon, men det er også tydelig at denne bevisstheten ikke er tilstrekkelig.

Veien videre

Prosjektet forsetter med planer foreløpig frem til 2023. Halvard Grendstad ble i 2019 ansatt som ny stipendiat innenfor temaet som skal følge opp funnene fra Landgraaffs studie. Denne stillingen er internt finansiert. Tittelen på hans prosjekt er "Trainability of youth athletes - a longitudinal assessment of trained children's response to exercise during puberty". Datainnsamlingen startet i september i år.

Sosial inkludering og ekskludering i ungdomsidretten

Stipendiat: Lars Erik Espedalen

Veiledere: Ørnulf Seippel og Åse Strandbu

Startdato: 19.06.17

Foreløpig sluttdato: 22.10.2021

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 3258

I dette prosjektet undersøkes hvordan den organiserte idretten inkluderer og ekskluderer ungdom.

Første del av prosjektet er to artikler om frafall basert på Ung i Oslo-undersøkelsene fra 2015 og 2018. Med både kvantitative og kvalitative data studeres i hvilken grad ungdommer opplever at de blir presset ut av idretten kontra å slutte fordi de ønsker å bruke tiden på andre ting. Vi undersøker også forskjeller i frafallsmekanismer mellom ungdommer med ressurssterke og ressursvake foreldre. Denne delen av prosjektet gir kunnskap om frafallet i ungdomsidretten og hvor mye av dette frafallet som er problematisk.

Andre del av prosjektet handler om hvordan både ungdom og foreldre opplever å være en del av idretten. Dette vil gi mer inngående kunnskap om hvordan idretten oppleves likt og forskjellig i ulike samfunnslag og hvordan man kan minke sosiale forskjeller i ungdomsidretten. Den tredje artikkelen i prosjektet er en analyse av begrunnelser for å drive med idrett fra 2578 ungdommer i Ung i Oslo 2018-undersøkelsen og påbegynt en artikkel på dette. Den fjerde artikkelen er basert på vel 50 intervjuer med foreldre til tenåringer fra ulike landsdeler og samfunnslag i Norge om hva som er fint og krevende med å følge opp barna deres i langrenns- og fotballklubber. En artikkel på foreldrintervjuene skal skrives våren og sommeren 2021. Arbeidet med selve doktorgradsavhandlingen jobbes med parallelt med dette frem mot sluttdato 22.11.2021. En artikkel er publisert i et internasjonalt forskningstidsskrift, én artikkel er sendt inn til vurdering, og presentasjoner er holdt på tre internasjonale forskningskonferanser.

Prosjektet er delvis finansiert av midler fra Norges idrettsforbund og samarbeider med ungdomsforskningsgruppa ved NOVA.

Sunne prestasjonsmiljøer i ungdomsidrett: Forebyggende arbeid i forhold til medikalisering og doping

Prosjektet er delt inn i to doktorgradsprojekter: Ungdomsidrett og prestasjonsfremmende midler og Idrettsmiljøer blant ambisiøs idrettsungdom: Hva fremmer, og hva hemmer utviklingen av en sunn prestasjonskultur?

Ungdomsidrett og prestasjonsfremmende midler

Stipendiat: Anette Skilbred

Veiledere: Sigmund Loland og Åse Strandbu

Startdato: 01.09.2019

Foreløpig sluttdato: 31.08.2023

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1238

Formålet med studien er å få innsikt i hvilke erfaringer unge utøvere har med prestasjonsfremmende midler og hvordan de konstruerer sine forståelser. Unge utøvere står på springbrettet både inn i det voksne liv, samt et potensielt toppidrettsliv. De er i en fase der identitet og verdier særlig formes i samhandling med jevnaldrende, trenere, foreldre og andre sosiale krefter. Disse forholdene gjør de særlig sårbare for press og påvirkning, og de er derfor interessante å studere nærmere i den formative fasen.

Studien bruker kvalitative metoder, intervjuer og deltagende observasjon, for å få tak i utøvernes egne beskrivelser av hvordan de forstår prestasjonsfremmende midler. Kvalitative metoder egner seg godt da vi ønsker å tolke erfaringer, opplevelser, meninger og motiver i lys av den sosiale konteksten de er en del av. I tillegg til empiriske studier gjennomføres en litteraturstudie. På denne måten kan vi få en god oversikt over hva som er gjort og hva vi vet om unge utøvere og prestasjonsfremmende midler.

Doktorgradsprosjektet er delvis finansiert av Norges idrettsforbund og Antidoping Norge.

Idrettsmiljøer blant ambisiøs idrettsungdom: Hva fremmer og hva hemmer utviklingen av en sunn prestasjonskultur?

Stipendiat: Jan Åge Kristensen

Veileder: Yngvar Ommundsen og Frank Abrahamsen

Startdato: 01.09.2019

Foreløpig sluttdato: 31.08.2023

Prosjektnr. i regnskapsrapport: Stipendiatstillingen finansieres av NIH, med noe finansiering fra prosjekt 1238.

Ungdomsidretten har stort helsefremmende potensiale. Men et tiltagende prestasjonsfokus, investering i tid, ressurser og forventninger om å prestere kan også generere uheldige virkninger med negative konsekvenser for unge, ambisiøse idrettsutøveres helse.

Målet med prosjektet er å identifisere trekk ved prestasjonsmiljøer i ungdomsidrett som virker forebyggende når det gjelder bruk av prestasjonsfremmende midler og metoder som bidrar til en robust og sunn prestasjonskultur. Samtidig settes det fokus på risikofaktorer når det gjelder holdninger til og bruk av prestasjonsfremmende midler og metoder. Vi utvider eksisterende forskning, som primært har satt fokus på illegal praksis, ved å inkludere praksiser med potensiell helserisiko såsom bruk av kosttilskudd, proteintilskudd, smertestillende midler, så vel som dysfunksjonelle trenings- og konkurranserutiner i form av manglende restitusjon og deltagelse i konkurranse til tross for skade.

Prosjektet er forankret i sosial-psykologisk motivasjons- og holdningsteori og innbefatter en systematisk oppsummeringsstudie av eksisterende forskning og tre empiriske delstudier. De empiriske delstudiene har som formål å undersøke ovennevnte helsepraksiser med hensyn på betydningen av ulike kontekstuelle/sosiale og individuelle/psykologiske faktorerens utløsende så vel som beskyttende rolle. Prosjektet vil kunne gi nyttig kunnskap i forbindelse med praktisk, holdningsskapende arbeid i ungdomsidretten.

Doktorgradsprosjektet finansieres av Norges idrettshøgskole.

4.2 Øvrige forskningsprosjekter

Idrettens miljøansvar

Forsker: Morten Renslo Sandvik m. fl

Startdato: 01.03.20

Foreløpig sluttdato: 01.03.2022

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1266

Overordnet tematikk for prosjektet:

Prosjektet *Idrettens miljøansvar* undersøker hvordan idrett kan organiseres på måter som ikke går utover miljøets tåleevne. Delprosjekter utvikles i samarbeid med Norges idrettsforbund (NIF), andre forskningsmiljøer og enkelte særforbund. Prosjektets overordnede mål er å utvikle og formidle kunnskap om forutsetninger og begrensninger for en miljømessig utvikling av idretten, med et spesielt fokus på barne- og ungdomsidrett. Med bakgrunn i et prosessuelt perspektiv på organisatorisk endring reiser prosjektet tre overordnede forskningsspørsmål:

1. På hvilke måter belaster idretten naturmiljøet?
2. Hva er forutsetninger og begrensninger for kunnskap, oppmerksomhet og problemforståelse i idrettsorganisasjonen om idrettens miljøbelastning?
3. Hva er forutsetninger og begrensning for utvikling av varige, effektive tiltak for å redusere idrettens miljøbelastning?

To delstudier er pågående per januar 2021. I tillegg jobbes det med en søknad til Norges forskningsråd om et større prosjekt om idrett og klima.

Delstudie 1: Miljøansvar i skandinaviske idrettsorganisasjoner

Prosjektmedarbeidere: Morten Renslo Sandvik, Ørnulf Seippel og Åse Strandbu

Formålet med studien er å studere hvordan nasjonale idrettsforbund og underliggende særforbund i Danmark, Norge og Sverige kommuniserer sitt miljøansvar i offentlige strategidokumenter. Studien baserer seg på kvalitativ dokumentanalyse og tar utgangspunkt i innrammingsteori som anser kollektive meningsdannelsesprosesser som et første og nødvendig skritt til mobilisering og organisering rundt saksfelt med liten forankring i en organisasjon. Resultatene fra studien ligger til grunn for en forskningsartikkel som er sendt inn til vurdering i et tidsskrift.

Delstudie 2: Miljøansvar i idrettslag

Prosjektmedarbeidere: Morten Renslo Sandvik, Ørnulf Seippel og Åse Strandbu

Formålet med studien er å undersøke forutsetninger og begrensninger for utvikling av miljøbevissthet og inkludering av miljøhensyn i organiseringen av barne- og ungdomsidrett. Studien fokuserer på idrettslagnivå. Studien bruker semistrukturerte intervjuer med ledere i idrettslag. En del av utvalget er ledere i idrettslag som i løpet av de siste årene har iverksatt konkrete miljøtiltak i samband med barne- og ungdomsidrett. En annen del består av ledere i idrettslag med relativt like kjennetegn som lagene i den første gruppen med henhold til størrelse, idretter, geografi og administrasjon, men som ikke har iverksatt konkrete miljøtiltak. Intervjuer påbegynnes i mars/april 2021 og resultatene fra studien vil publiseres høsten 2021/våren 2022.

Pedagogiske, psykologiske og organisatoriske aspekter knyttet til trenerrollen i organisert idrett

Postdoktor: Bård Erlend Solstad m. fl.

Startdato: 15.03.17

Foreløpig sluttdato: 31.12.21

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1217

Overordnet tematikk for prosjektet: Det overordnede målet til prosjektet er å bidra med kunnskap om praksis og organisering i barne- og ungdomsidretten med særlig vekt på trenerrollen. Treneres tanker og holdninger til utvikling av unge utøvere på ulike konkurransenivåer er en problemstilling. En annen tematikk er holdninger i de ulike organisasjonsleddene i norsk idrett (f.eks. Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF), særforbund, idrettsklubb og trenere) knyttet til sentrale tema som hvorvidt NIFs bestemmelser og retningslinjer blir implementert av trenere på grasrota i barne- og ungdomsidretten, og om den økte profesjonaliseringen enten styrker eller svekker visjonen, arbeidet og grunnverdiene til NIF som organisasjon.

Delstudium en: Frafall i idrett

Prosjektmedarbeidere: Marte Bentzen, Mats Hordvik, Åse Strandbu og Bård Erlend Solstad (se egen prosjektbeskrivelse).

Delstudium to: Trener-utøver relasjonen over tid.

Prosjektmedarbeidere: Bård Erlend Solstad, Henrik Gustafsson, Andreas Ivarsson, Marte Bentzen, Camilla Knight, Yngvar Ommundsen og Pierre-Nicolas Lemyre.

Formålet med den andre studien er å undersøke hvilke faktorer som er avgjørende for at unge utøvere fortsetter å delta i organisert idrett (f.eks. kvaliteten på trener-utøver relasjonen). Studien fulgte spillere (jenter født i 2006; n = 27) i et håndballag gjennom sesongen: 2018-2019. Studien brukte fokusgruppeintervjuer med trenere og spillere for å undersøke graden av gjensidighet i trener-utøver relasjonen. I tillegg fylte utøverne ut spørreskjemaer over en lengre periode som målte et utvalg psykososiale utfallsvariabler (f.eks. opplevelse av treneratferd, kompetanse og glede). Prosjektet intervjuet også utøvere (n = 3; 1 utøver ønsket ikke å stille på intervju) som valgte å slutte på håndballaget i løpet av sesongen. Studien vil bidra med bedre kunnskap om årsaker til frafall i overgangen mellom barne- og ungdomsidretten. Gruppen er i sluttfasen av artikkelskrivingen. En masterstudent har fullført sin grad på datamateriale fra denne delstudien og en artikkel er under utarbeidelse.

Delstudium tre: Delt virkelighetsforståelse mellom trener og utøver

Prosjektmedarbeidere: Bård Erlend Solstad, Henrik Gustafsson, Camilla Knight, Heidi Haraldsen, Yngvar Ommundsen og Pierre-Nicolas Lemyre.

Formålet med den tredje studien har vært å undersøke graden av delt virkelighetsforståelse (inspirert av Shared Reality Theory) mellom trener og hans/hennes utøvere. Vi har rekruttert fire

utvalg (1 utvalg = 1 trener og 3-4 utøvere) til å delta i en longitudinell prospektiv datainnsamling. Utvalgene består av svømmere, fotballspillere og ballettdansere fra Oslo-området. Studien omhandler kvinnelige, junior elite utøvere i aldersgruppen 16-19 år. Dette valget ble tatt fordi nyere litteraturstudier har fremhevet at svært få talentutviklingsstudier har fokusert på kvinnelige utøvere. Tredje og siste intervjurunde med trenere og utøvere ble gjennomført i desember 2019. Tre masterstudenter har forsvart sin oppgave på dataene fra delstudium tre. Hver av disse er artikkelbaserte oppgaver og artiklene er sendt inn til vitenskapelige tidsskrift. En ny masterstudent er rekruttert inn i prosjektet og skal sette søkelyset på trener-relasjonen i friidrett.

Delstudium fire: Organiseringen av barne- og ungdomsidretten.

Prosjektmedarbeidere: Bård Erlend Solstad, Anna-Maria Strittmatter, Berit Skirstad, Josef Fahlén, Cecilia Stenling, Christian Thue Bjørndal, Camilla Knight og Pierre-Nicolas Lemyre.

Formålet med den fjerde studien er å undersøke organiseringen av norsk barne- og ungdomsidrett ved å bruke en nedenfra-og-opp tilnærming. Denne studien har intervjuet trenere, klubbrepresentanter og ansatte i særforbund, Olympiatoppen og NIF (f.eks. ansatte i breddeavdelingen, bredde sjef, generalsekretær og idrettspresident) med den hensikt å få en bedre forståelse av implementering av bestemmelser og retningslinjer i barne- og ungdomsidretten. Det andre formålet med studien er å kartlegge treneres tanker om utvikling av unge utøvere i barne- og ungdomsidretten. Utvalget i denne studien er trenere i individuell idrett og lagidrett (f.eks. svømming og fotball). Forskningsgruppen har gjennomført fokusgruppeintervjuer med 98 trenere (n = 50 fotballtrenere; n = 48 svømmetrenere) om deres tanker og holdninger til utvikling av unge utøvere i barne- og ungdomsidretten. To masterstudenter har fullført sin oppgave i dette prosjektet og skal skrive artikkel ut fra sine resultater. Tre andre artikler er planlagt og i utarbeidelse.

Delstudium fem: Totalbelastning blant unge utøvere.

Prosjektmedarbeidere: Bård Erlend Solstad, Gro Jordalen, Heidi Haraldsen, Bjørn Harald Olstad, May Grydeland, Kathrin Steffen, Henrik Gustafsson, Hallgeir Halvari, Andreas Stenling og Pierre-Nicolas Lemyre.

Formålet med den femte studien er å undersøke opplevelsen av totalbelastning blant unge utøvere i både Norges svømmeforbund og Norges bandyforbund. Studien er et tverrfaglig samarbeid mellom tre institutter på NIH. Studien har et prospektivt kohortdesign (2019-2024), og den har som mål å undersøke sammenhengen mellom både mentale og fysiske faktorer (f.eks. motivasjon, treningsbelastning og skader/sykdom). De samlede resultatene fra studien vil bli presentert høsten 2025, men forskningsgruppen vil også presentere årlige funn fra studien. At det finnes få tverrfaglige studier av totalbelastningen til unge utøvere, viser at dette er et fagområde som har et stort behov for flere studier av høy kvalitet. En del av datainnsamlingen er fullført. En mastergradsstudent har forsvart sin oppgave på data som ser på Norges svømmeforbund. En kommende masterstudent planlegger å gjennomføre samme innsamling av data hos Norges Cykleforbund.

Delstudium seks: En litteraturstudie av skadeprosessen.

Prosjektmedarbeidere: Bård Erlend Solstad, Ulrika Tranaeus, Andreas Ivarsson, Grethe Myklebust, Trine Stensrud, Anne Marte Pensgaard og Christine Holm Moseid.

Formålet med den sjettede studien er å skrive en litteraturstudie om skadeprosessen blant junior elite og elite utøvere i individuell idrett og lagidrett. Studien er et samarbeid mellom Gymnastik- og idrottshögskolan i Stockholm, Högskolan i Halmstad og NIH/FOBU. Nyere studier har begynt å vektlegge viktigheten av psykososiale faktorer (f.eks. opplevelsen av sosial støtte) i løpet av en langvarig skadeprosess, men få studier har undersøkt disse variablene med et prospektivt design. Derfor er det viktig å gi en oversikt over antall publiserte studier, slik at man kan gi anbefalinger til fremtidige studier og intervensjoner som ønsker å fokusere på skadeprosessen til junior elite og elite utøvere i individuell idrett og lagidrett. Det drives artikkelskriving på dataene.

Utvikling av unge utøvere i kunst og sport: Betydning av mentale tankesett og trenerstil for utøvernes motivasjon, prestasjon og psykiske helse

Utføres av: Heidi Haraldsen, Bård Erlend Solstad, Frank Abrahamsen, Andreas Ivarsson, Sanna Nordin-Bates og Hallgeir Halvari

Startdato: 01.08.2015

Foreløpig sluttdato: 31.12.2020

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1200

Prosjektet er Heidi Haraldsens doktorgradsprosjekt som ble forsvart i disputas i desember 2019. Det har vært et samarbeid mellom FOBU ved NIH, Kunsthøgskolen i Oslo og Barratt Due musikk institutt. Formålet ved prosjektet har vært å gjøre et dypdykk i medaljens bakside i et komparativt perspektiv. Prosjektet har undersøkt hvordan mønstre av *hvem* du er (individuelle faktorer) og *hvor* du er (talentutviklingskontekster) påvirker unge eliteutøvers motivasjon, prestasjon og psykiske helse. Deltakerne har hovedsakelig vært i alderen 15–19 år, og representerer selekterte og høyt presterende unge utøvere (topp 20 % i Norge) som satser mot en profesjonell karriere innenfor musikk, toppidrett eller dans.

I flere runder har 200-250 unge på 16-19 år svart på spørreskjema om hvordan de opplever hverdagen som utøvere på vei mot toppen. Vi har også dybdeintervjua ett titalls nåværende og tidligere utøvere som så tilbake på sine erfaringer underveis for å forstå mer om disse komplekse utviklingsprosessene.

I 2020 har prosjektet vært i en formidlings- og etterarbeidsfase, med to hovedkomponenter:

1) Prosjektet har vært i en skrivefase, hvor det har vært jobbet med å publisere forskningsartikler. Tre artikler er publisert og ytterligere to er under produksjon og publiseringssjess.

2) Forskningsfunnene har blitt formidlet på både internasjonale og nasjonale konferanser og arenaer med interesse for talentutvikling.

Resultatene fra prosjektet har til hensikt å styrke kunnskapsgrunnlaget vi har om talentutvikling i Norge. Det er essensielt å vite noe om hvordan utøvere som satser hardt og dedikert på å nå et toppnivå opplever sin krevende hverdag for å sikre en god og etisk forsvarlig kvalitet på talentutviklingsprogrammer. Prosjektet har gjort et dypdykk i hva ungdommene selv vektlegger som avgjørende positive faktorer for deltakelse, trivsel og mestring, samt hvilke faktorer som hindrer og skaper utfordringer på deres vei til å realisere sitt potensial. Videre har prosjektet gitt innsikt i likheter og forskjeller i ulike talentprogrammer i utøvende kunst og idrett, samt identifisert sentrale kjønnsforskjeller. Detaljert rapport på norsk kan leses i artikkelen «Et dypdykk i medaljens bakside- Hvordan mønstre av hvem du er og hvor du er påvirker unge eliteutøvers motivasjon, prestasjon og psykiske helse» som ligger tilgjengelig på FOBU sine nettsider.

Resultatene av forskningen har blitt delt og formidlet tilbake til talentutviklingsmiljøet ved Olympiatoppen, FOBU møte med NIF, utvalgte særforbund i NIF (roforbundet og svømmeforbundet) og ulike aktører i kunstutdanning. Prosjektet kan således bidra til å påvirke barn og unges deltakelse i idrett og kunst gjennom å påvirke kvaliteten i disse læringskulturene.

Robusthet og etikk i danseopplæring (REDE- Resilience and Ethics in Dance Education)

Utføres av: Heidi Haraldsen, Michelle Schachtler, Bård Erlend Solstad,

Startdato: 01.08.2020

Foreløpig sluttdato: 31.12.2021

Prosjektnr. i regnskapsrapport: Lønnsmidler til Haraldsen trekkes fra 1200

REDE prosjektet søker å løfte pedagogiske og etiske problemstillinger knyttet til danseutdanning som er forankret og kontekstualisert i mesterlæretradisjonen. Vi ønsker å undersøke hvordan danseutdanning påvirker utøvernes identitet, selvstendighet, myndiggjøring og aktiv deltakelse i danseopplæring og dansepraksis. REDE vil også se nærmere på hva som fremmer og hemmer unge utøvernes personlige, fysiske og mentale robusthet, for å få mer kunnskap rundt totalbelastning og skaderisiko, mental helse og generell trivsel.

Prosjektet er en systematisk kunnskapsframstilling (scoping review) som søker å gi en oversikt og sammenstilling av tilgjengelig forskning (internasjonale forskningsartikler, samt nordiske master og phd avhandlinger). Det legges stor vekt på å utarbeide anvendte perspektiver rettet mot de som jobber med danseopplæring som del av prosjektet.

Resultatene fra prosjektet kan ha komparativ betydning for idrettsopplæring. Dans er en utbredt fritidsaktivitet i Norge, som spesielt rekrutterer mange jenter og som også får et positivt rekrutteringsløft i ungdomsalder. Erfaringer og kunnskap fra dette feltet kan ha stor overføringsverdi til idretten med tanke på å se på betydningen av organisering, pedagogisk praksis, og faktorer som er med på å fremme eller hemme etisk, helsefremmende og pedagogisk god opplæring og aktivitet.

Resultatene fra prosjektet ferdigstilles 2021 og vil resultere i en kunnskapsoppsummeringsrapport med anvendte råd rettet mot de som jobber med danseopplæring i Norge, samt en vitenskapelig artikkel som skal publisere i et internasjonalt relevant tidsskrift.

Spillerutvikling i den norske idrettsmodellen

Postdoktor: Christian Thue Bjørndal

Prosjektmedarbeidere: Siv Gjesdal, Live Luteberget, Lena Kristin Bache-Mathiesen, Christine Holm Moseid, Marie Loka Øydna og Grethe Myklebust

Startdato: 01.11.2017

Foreløpig sluttdato: 01.11.2020

Prosjektnr. i regnskapsrapport: Postdoktorstillingen var en NIH finansiert stilling, med noe støtte fra prosjektnr. 1200

Prosjektet undersøker muligheter og utfordringer for spillerutvikling i den norske idrettsmodellen med spesiell vekt på unge utøveres opplevelser av samhandling mellom klubb, skole og forbund. Tidligere forskning har vist at den norske modellen skaper bred deltagelse og flere veier til elitenivå for unge utøvere, men også at det kan være vanskelig å koordinere aktivitet på tvers av klubb, skole og forbund – og at risikoen for skader og utbrenthet dermed øker. Prosjektet som helhet er viktig fordi det bidrar til økt kunnskap om deltagelse, utvikling og prestasjon i norsk barne- og ungdomsidrett. Den norske idrettsmodellen er unik fordi den i liten grad skiller mellom grasrotidrett og eliteidrettsutvikling, spesielt sammenlignet med idrettsmodeller utenfor de Nordiske landene; har bred oppslutning og deltagelse; og er konkurransedyktig i internasjonal eliteidrett. Samtidig bidrar økt profesjonalisering, flere kommersielle aktører og teknologiutvikling til å sette press på modellen. Dette gjør den norske idrettsmodellen til et spesielt spennende laboratorium for forskning på

deltagelse, utvikling og prestasjon i idrett. Prosjektet er delt opp i fire delstudier: Den første studien omhandlet idrettsskolene sin rolle i spillerutvikling for ungdom 16-18 år. Den andre studien satte søkelys på treningsbelastning og idrettsrelaterte skader og sykdom gjennom sesongen hos håndballelever 16-18 år ved fem ulike idrettsgymnas. Den tredje studien fokuserte på hvordan begrenset idrettsdeltagelse grunnet skader og sykdom påvirker unge håndballspillere 16-18 års motivasjon. Den fjerde studien fokuserte på hvordan belastningsproblematikken blant unge, kvinnelige håndballspillere 16-18 år kan relateres til kulturelle normer, verdier og ideer i selve spillerutviklingskulturen. Det er hittil publisert en artikkel fra studien, to ytterligere artikler er pr 01.02.2021 akseptert og en fjerde artikkel er under utvikling. Resultatene fra studien som helhet er også formidlet gjennom ulike bloggartikler og medieoppslag.

Barn og unge med minoritetsbakgrunn i organisert idrett

Postdoktor: Siv Gjesdal

Startdato: 01.08.2018

Foreløpig sluttdato: 31.12.2021

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1237

Formålet med dette prosjektet er å undersøke sosial inklusjon i organisert barn- og ungdomsidrett, med et spesielt fokus på jenter med minoritetsbakgrunn. I prosjektet studeres ulike grunner eller barrierer for deltagelse i organisert idretten for denne gruppen, men også hvilke opplevelser jenter med minoritetsbakgrunn har når de deltar i organisert idrett. Tanken er at funn fra dette prosjektet kan hjelpe med å skape sosial inklusjon av minoritetsjenter i organisert idrett i Norge.

Prosjektet består av flere mindre datainnsamlinger, hovedsakelig intervjuer. I 2019 ble det gjennomført en datainnsamling på et suksessfullt idrettsklubb-basert tiltak for å rekruttere minoritetsjenter til organisert idrett. Totalt ble 9 jenter, 2 trenere, 2 ledere og 4 foreldre intervjuet om hvorfor dette tiltaket fungerte. Dette resulterte i en artikkel som er sendt til peer-review. I tillegg blir det samlet inn data om rollen storebrødre kan spille i minoritetsjentes valg om å delta i idrett eller ikke, med planlagt publisering av funn i løpet av 2021. Her har datainnsamlingen blitt noe utsatt grunnet korona, og da Siv Gjesdal startet i ny jobb i denne perioden. Permisjon fører til det vil ta noe lengre tid å slutføre prosjektet.

Ung medbestemmelse

Prosjektleder: Anna Maria Strittmatter

Startdato: 18.11.2019

Sluttdato: 06.06.2020

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1265

Prosjektet gir kunnskap om barrierer for og behov for ung medbestemmelse i Norges idrettsforbund (NIF), særforbund (SF) og idrettskretser (IK). Prosjektet har tjent som et beslutningsgrunnlag på veien videre for å øke ung medbestemmelse i norsk idrett. Data ble hentet inn via spørreundersøkelse, dybdeintervjuer og samtaler med representanter fra organisasjoner både internt i idretten, men også eksternt. Rapporten ble levert til idrettsstyret i mai 2020.

Resultatene viser blant annet at unge ikke bare bør sees på som representanter for andre unge, men likestilles med de andre lederne i idretten. For å øke ung medbestemmelse må unge ha lik

medvirkning i alle saker, ikke bare i saker som erfarne ledere anser som mindre viktige. I tillegg svarer rapporten på følgende spørsmål:

Ung medbestemmelse i norsk idrett – hva er status i dag? Unge representanter (26 år eller yngre) er en klar minoritet i styrene til IK og SF. Mens 13 prosent av styremedlemmer i IK er unge, utgjør unge bare 7 prosent blant styremedlemmer i SF.

Hvordan er unges vei til organisatoriske verv i SF og IK? Det er forskjellige veier inn for unge i et verv: mens flere blir spurt, foreslår enkelte seg selv som styrekandidat. De fleste unge jobber seg fra verv til verv. Ungdomsutvalg anses som springbrett.

Hvordan bidrar unge i organisasjonen? Unge viser seg som en kjemperessurs for organisasjoner, både administrativt, men også i politiske saker. De kan styrke idrettsorganisasjonen med sin kunnskap og nettverk, samt å se på ting fra en annen synsvinkel.

Hva er utfordringene med ung medbestemmelse? Utfordringene er mange: generasjonskonflikt er i noen tilfeller katalysator for forskjellsbehandling. Unge har i stor grad symbolsk medvirkning kontra reell medbestemmelse. Usikkerhet rundt rollen og oppgaver, manglende oppfølging og livssituasjon vanskeliggjør ung medbestemmelse i SF og IK.

Hvilke behov har norsk idrett for å øke ung medbestemmelse? Behovene dreier seg om å skape trygghet blant unge, øke kompetanse blant unge og erfarne ledere og løse seg fra tradisjonelle informasjons- og kommunikasjonsmønstre. I tillegg til behov for ressurser, er det viktig at tillitsvalgte i idretten samhandler på tvers av alderen.

Hvilke tiltak må til for å øke ung medbestemmelse? Rapporten inneholder 11 tiltak som svarer på behov for ung medbestemmelse på flere nivåer. Tiltakene er rettet mot at unge blir inkludert i fora der beslutninger tas, at de føler seg trygge på sine roller, samt at de kan få utvikle sin kompetanse. I tillegg foreslås tiltak for å sikre ung medbestemmelse på sikt.

Studien om ung medbestemmelse vil bli presentert på forskningskonferanse til North American Society of Sport Management som arrangeres digitalt i juni 2021

Frafall i idrett

Utføres av: Marte Bentzen, Bård Erlend Solstad, Åse Strandbu, Mats Melvold Hordvik, Magne Hem Stenersen

Startdato: 01.01.2018

Foreløpig sluttdato: 31.12.2021

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1236

Formålet med studien er å lære mer om hva som kan forhindre frafall i norsk organisert idrett sett fra et ungdomsperspektiv. Undersøkelsen følger to handball-lag, et jentelag og ett guttelag, over et tidsforløp over to år (fra 10 klasse til andre år på videregående skole). Hvert lag består av ca. 15 personer. Studien er kvalitativ studie, og fokusgruppeintervjuer med ungdommer som den viktigste metoden for datainnsamling. Videre blir også ungdommenes foreldre intervjuet for å undersøke deres perspektiv.

I 2018 ble den siste runden av fokusgruppeintervjuer gjennomført. Dette var femte gangen fokusgruppe-intervju ble gjennomført med ungdommene over en periode på to år. Temaene for de fem intervjurundene har vært: Faktorer som bidrar til trivsel og mistrivsel i idretten, tanker om

treneratferd og læringsmiljø, kombinasjonen av deltakelse i flere idretter, forpliktelser knyttet til skolehverdagen, viktigheten av mestringsopplevelser, tanker om konkurransepress, rollen til lagkamerater, foreldre og venner, samt refleksjoner omkring organisering av ungdomsidretten. Deltagerne svarte også denne siste gangen på et kort spørreskjema som reflekterer tematikken i intervjuerunde fem.

I løpet av de to årene deltagerne har blitt fulgt har 10 deltagere sluttet med handball. Av disse, har ni deltagere akseptert og deltatt på individuelle intervju, hvor hovedfokus for intervjuet var å få innblikk i årsaker til at de valgte å slutte.

Det har også blitt gjennomført tre fokusgruppeintervjuer med ungdommenes foreldre. Temaene for disse intervjuene var foreldrenes perspektiv på ungdommenes idrettsdeltagelse og frafall.

Resultatene fra prosjektet har til hensikt å styrke kunnskap om hva ungdom selv tenker om deltagelse og/eventuelt grunner til at de slutter med sin idrett. Prosjektet vil gi innsikt i hva ungdommene selv vektlegger som avgjørende faktorer for frafall i idrett, eventuelt videre idrettsdeltagelse i ungdomsårene. I tillegg vil resultatet fra prosjektet gi innsikt i hvordan foreldre reflekter over overganger i ungdommenes liv, og hvordan disse overgangene kan påvirke både foreldre og ungdoms tanker om videre idrettsdeltagelse.

I 2020 gikk prosjektet over i en formidlingsfase, hvor prosjektet skulle inn i en ren skrivefase, hvor arbeidet skal resultere i publiserte artikler. Per november 2020 er en artikkel innsendt til review i et fagfelleurdert internasjonalt tidsskrift. Videre er analysene for tre ytterligere artikler ferdige, og disse to artikler er planlagt ferdigstilt i 2021.

Evaluering av "Idrett for alle i Oslo"

Prosjektmedarbeidere: Morten Renslo Sandvik, Gerd Marie Solstad, Åse Strandbu og NOVA.

Startdato: 09.09.2019

Foreløpig sluttdato: 31.12.2020

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1263

Forskningsprosjektet er en følgeevaluering av satsningen «Idrett for alle i Oslo» som ble igangsatt av Oslo Idrettskrets i 2018 og er planlagt å pågå i flere år framover. Hovedelementene i satsningen er informasjons- og påvirkningsarbeid, styrking av driften av idrettslag i områder av Oslo der idrettstilbudet er svakt (idrettsløft) og å utvikle velfungerende klubber til å favne en enda bredere medlemsmasse og motvirke selektivt frafall i ungdomsidretten (foregangsklubber).

Forskningen undersøker i hvilken grad Oslo Idrettskrets oppnår målene om å skape et bredt basistilbud til alle barn og unge i Oslo, å redusere kostnadene for deltakelse og å oppnå økt aktivitet i organisert idrett. I tillegg vil vi undersøke hvilke betingelser som er avgjørende for å lykkes med å skape bred og vedvarende idrettsdeltakelse. Forskningen frambringer innsikt om barrierer for deltakelse og forskjeller innad i Oslo idretten, og gir et styrket beslutningsgrunnlag til nytte for å ta virkningsfulle og inkluderende grep innenfor barne- og ungdomsidretten.

Prosjektet er et samarbeid mellom NOVA og FOBU.

Foreldre i idretten

Prosjektmedarbeidere: Åse Strandbu, Ørnulf Seippel NIH, Lars Erik Espedalen NIH, Kari Stefansen NOVA, Jesper Møller, Miriam Bandlien og Ingvild Skagestad.

Startdato: 01.08.2019

Foreløpig sluttdato: 31.12.2020

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1237

Målet med prosjektet er å få mer innsikt i hva det innebærer å være foreldre til idrettsaktiv ungdom og hva foreldre tenker at idretten kan bety for barna deres. NIH vil undersøke hvilke forventninger foreldre møter fra idretten, både knyttet til kostnader, innsats og deltakelse. Forskerne vil kartlegge hvilke positive erfaringer og hvilke utfordringer foreldrene opplever i møte med idretten. Foreldre med minoritets og majoritetsbakgrunn er inkludert i prosjektet, og foreldrene er rekruttert fra ulike sosiale lag. Ambisjonen er å intervjuer minst 30 foreldre(par), 20 etnisk norske og 10 med innvandrerbakgrunn.

Datamaterialet omfatter vel 50 intervjuer med foreldre – deriblant 17 intervjuer med foreldre med minoritetsbakgrunn. Våren 2021 skrives det en egen rapport om erfaringene til minoritetsforeldre. Høsten 2021 skal Lars Espedalen m.fl skrive en artikkel basert på materialet som skal inngå i hans avhandling om inkludering og ekskludering i ungdomsidretten

Integration of Newly Arrived Migrants through Organised Sport - From European policy to local Sports Club Practice

Prosjektmedarbeidere: Ørnulf Seippel og Åse Strandbu fra FOBU i tillegg til forskere fra Tyskland, Danmark, Sveits, og Sverige («full partners»).

Startdato: 01.01.2020

Foreløpig sluttdato: 31.12.2023

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1907

Dette er et EU-finansiert prosjekt om idrettens evne til å integrere nyankomne flyktninger og innvandrere. Migranter (særlig nyankomne), er klart underrepresentert i organisert idrett. Relativt få idrettsklubber i dag i Europa er direkte involvert i arbeid med å integrere migranter og flyktninger. De initiativene som finnes, er ofte drevet av spesielt dedikerte klubber og frivillige, og aktiviteten ligger ofte utenfor de vanlige hverdagsaktivitetene til de lokale idrettslagene. Et av målene for prosjektet er å undersøke barrierer og muligheter for at også "vanlige" idrettslag kan drive idrettsbaserte integrasjonsaktiviteter. Prosjektet vil ta for seg integrasjonspolitikken nasjonalt og idrettens ulike organisasjonsledd, og vil i tillegg undersøke ulike perspektiver nyankomne migranter har på den hverdagen de møter, med et klart premiss om at de er en svært heterogen gruppe. Prosjektet vil kunne føre til en bedre forståelse av barrierer og muligheter for lokale idrettslags bidrag i integrasjon av nyankomne innvandrere eller flyktninger og hvordan dette kan henge sammen med regional, nasjonal eller idrettens egen integrasjonspolitik.

Prosjektet består av 14 deler («work packages») og NIH har et særlig ansvar i forhold til fire av disse. I del to skal Universitetet i Umeå og NIH gjøre rede for de politiske rammevilkårene idretten arbeider innenfor når det gjelder integrering av flyktninger. I del fem skal Universitetet i Bern og NIH lede arbeidet med å samle inn data om et utvalg idrettslag (30-40) og arrangere fokusgruppeintervjuer med noen av de utvalgte klubbene. I del seks skal NIH sammen med Universitetet i Umeå arrangere fokusgruppeintervjuer med et utvalg nylig ankomne flyktninger. NIH vil også være involvert i del 10, der det skal arrangeres møter i fem byer (bl. a Oslo) der resultater fra forskningsprosjektet presenteres.

Stable cultures in cyberspace

Utføres av: Susanna Hedenborg, Aage Radmann, Lovisa Broms, Line Synnøve Larsen

Startdato: 15.03.2018

Foreløpig sluttdato: 30.06.20

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1200

I prosjektet "Stable Cultures in Cyberspace", undersøker vi sosiale medievaner for ridesportinteresserte. Hva som er riktig og galt om hvordan hester skal ha det og hva ryttere skal gjøre, diskuteres gjennom møter, støtte og blogging på sosiale medier. For å utvikle et trygt miljø for mennesker og hester i ridesport, må vi forstå hvordan folk bruker sosiale medier til å få mer kunnskap om hester og ridning.

I prosjektet søker vi å finne ny kunnskap ved bruk av en spørreundersøkelse (over 1500 svar), fokusgrupper i ulike aldersgrupper (12 grupper av mennesker/land), og ved å følge såkalte påvirkere (tre per land) i hestesporten i Norge og Sverige.

Resultater peker på at bruken og tiltroen til sosiale medier er forskjellig for ulike aldergrupper og at ridesportsorganisasjoner i Norge og Sverige må utvikle sin bruk av sosiale medier for å kunne nå ut til sine medlemmer. Videre er det klart at brukere av sosiale medier blir møtt med sterke kommersielle markedsføringsstrategier som påvirker brukernes oppfatning om hva som er rett og galt når det gjelder riding og synet på hvordan hester skal ha det.

Prosjektet er utviklet i samarbeid med ridesportsorganisasjonene i Norge og Sverige. I 2020 har dessverre noen presentasjoner blitt avlyst på grunn av Coronapandemien. Konferanser i Uppsala, Sverige, Sevilla, Spania og London, UK var planlagte. I løpet av året vil fire publikasjoner bli sendt inn til internasjonale tidsskrifter (to er innsendt, en er til review og en tredje ble sendt inn i løpet av november 2020). Presentasjoner for ridesportens organisasjoner skal gjennomføres digitalt.

Too young to ride

Utføres av: Susanna Hedenborg, Oscar Solenes, Gabriella Thorell, Annika Rosén

Startdato: 01.07.2018

Foreløpig sluttdato: 31.12.21

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1200

I prosjekter "Too Young to Ride" undersøkes stall- og rideskoler for små barn i Norge og Sverige. Felles for begge land er at sporten i økende grad henvender seg til barn under skolealder, i en prosess som kalles barnifisering. De tradisjonelle ridesportsorganisasjonene utfordres også av kommersielle alternativer som også retter seg mot yngre barn. Hvordan kommersielle tilbud tilbys til yngre barn og hvordan tilbudene ser ut, vet vi lite om.

Hittil har rideskolers virksomhet vært bygget på opplæring som er hentet fra forsvarets rideskole, som har en autoritær tilnærming som f. eks kommandoer som "fremad mars!" osv. Forskning har lenge stilt spørsmål til denne måten å undervise på. Ikke minst på bakgrunn av ridesportens synkende medlemstall. Rideinstruktører snakker om å bli tvunget til å forandre seg. Instruktørene oppgir at de blir pålagt å ta inn yngre barn i sin virksomhet, til tross for at de mener at barna er for små til å lære å ri.

Prosjektet er utviklet i samarbeid med rytterorganisasjoner i Norge og Sverige, og vil føre til utvikling av pedagogiske læringsmiljøer i rideskolene og utdanning for rideinstruktører. Konferanser i Uppsala, Sverige, Sevilla, Spania og London, UK var planlagte. I løpet av året er en artikkel sendt inn til en internasjonal peer review tidsskrift og en tatt til revisjon. En annen artikkel ble sendt til en internasjonal peer review tidsskrift i løpet av oktober 2020. Videre har en artikkel blitt publisert på Idrottsforum.org open access. Presentasjoner for ridesportens organisasjoner ble gjennomført digitalt i løpet av 2020.

Human rights and sport. An exploratory series of Nordic workshops on how to understand, examine and apply a rights-based framework for youth sport

Prosjektmedarbeidere: Fiona Dowling, Åse Strandbu mfl.

Startdato: 01.01.19

Foreløpig sluttdato: 30.06.2021

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1200

Det overordnede målet med disse workshopsene er å utvikle samarbeid på tvers av nordiske land om forskningsprosjekter og intervensjonsprogrammer for å fremme unges deltagelse og trivsel i idrett. Serien av workshops vil fokusere på rettigheter i ungdomsidrett basert på den allment ratifiserte FN-konvensjonen der det står: "That every child has the right to rest and leisure, to engage in play and recreational activities appropriate to the age of the child, and to participate freely in cultural life and the arts."

Idrett er en populær fritidsaktivitet for mange barn og ungdom i Norden, men det er økende sosial ulikhet i idrettsdeltakelse. Ungdommer med lav sosioøkonomisk bakgrunn, og med minoritetsetnisk bakgrunn, sammen med barn og ungdom med funksjonsnedsettelse deltar sjelden i idrett. Hvem som inkluderes i idretten er derfor et viktig tema. Samtidig er det tegn til tidligere orientering mot konkurranse og voksenlignende engasjement i organisert idrett. Dette betyr at talentfulle ungdommer bruker store deler av sin barndom og ungdom i idrett. For denne gruppen står man overfor utfordringer som; overtrening, skader, psykiske helseproblemer og sosial isolasjon.

Prosjektet involverer forskere fra Norges idrettshøgskole ved FOBU, Gymnastikk- og idrettshøgskolen i Sverige og Aalborg Universitet i Danmark. Tre workshops er planlagt, men utsatt til 2021 på grunn av covid-19: GIH: Understanding rights in youth sport, Januar 2021, NIH: Examining rights in youth sport, November 2021, AAU: Applying a rights-based framework for youth sport. Prosjektet er støttet av Nordisk samarbeidsnemnd for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (NOS-HS), som har en tilknytning til Nordisk ministerråd for utdanning og forskning (MR-U) Nordisk ministerråd.

5. Formidling og informasjonsvirksomhet

På grunn av pandemien med covid-19 viruset ble ikke formidlingsvirksomheten til FOBU opprettholdt som planlagt.

Konferanse, seminarer og workshops

Nordisk konferanse om barne- og ungdomsidrett i endring (Conference on children and youth sport in transition) og Barne- og ungdomstrenekonferansen som var planlagt i henholdsvis april og september, kunne ikke gjennomføres på grunn av smittevernstiltakene mot pandemien. Dette gjelder for de fleste faglige arrangementer som våre forskere skulle deltatt på i 2020.

Nettsider og mediekontakt

Vi oppdaterer regelmessig oversikt over våre egne forskningsprosjekter og forskningsresultater og publiserer dem på FOBU sine nettsider <http://www.nih.no/fobu>. Ansatte ved FOBU blir regelmessig kontaktet av media i forbindelse med trenings- og helsestoff for barne- og ungdomsidrett.

6. Publikasjoner

Bjørndal, CT og Gjesdal, S. (2020). The role of sport school programmes in athlete development in Norwegian handball and football. *European Journal for Sport and Society*. Volume 12 (4), 374-396
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/16138171.2020.1792131?journalCode=ress20>

Haraldsen, H. M. (2020). Et dypdykk i medaljens bakside-Hvordan mønstre av hvem du er og hvor du er påvirker unge eliteutøveres motivasjon, prestasjon og psykiske helse. *Dansekunst* 1, 1, 50-61.
<https://khioda.khio.no/khio-xmlui/handle/11250/2673395>

Haraldsen, H. M., Ivarsson, A., Solstad, B. E., Abrahamsen, F. E., & Halvari, H. (2020). Composites of Perfectionism and Inauthenticity in Relation to Controlled Motivation, Performance Anxiety and Exhaustion among Elite Junior Performers. *European Journal of Sport Science*, 1-30.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17461391.2020.1763478> USN/NIH

Haraldsen, H. M., Nordin-Bates, S. M., Abrahamsen, F. E., & Halvari, H. (2020). Thriving, Striving, or Just Surviving? TD Learning Conditions, Motivational Processes and Well-Being Among Norwegian Elite Performers in Music, Ballet, and Sport. *Roeper Review*, 42(2), 109-125.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02783193.2020.1728796> USN/NIH

Hedenborg, S., Rosén, A., Palmquist, GT., Solenes, O., Werner, GF. (2020). Bland knattar och minisar: Ridskolnas verksamhet för de allra yngsta. *Idrottsforum.org*. October 15, 2020.
<https://idrottsforum.org/hedenborgetal201015/>

Bjerring, AW., Landgraff, HEW., Lerstien, S. (2020). From talented child to elite athlete: The development of cardiac morphology and function in a cohort of endurance athletes from age 12 to 18. *European Journal of Preventive Cardiology*.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2047487320921317>

Landgraff, HEW., Hallén, J. (2020). Longitudinal Training-related Hematological Changes in Boys and Girls from Ages 12 to 15 yr. *Medicine & Science in Sports & Exercise* 2020 ;Volum 52.(9) s. 1940-1947.
<https://europepmc.org/article/med/32175972>

Landgraff, HEW. Cardiorespiratory, hematological and body composition changes in maturing girls and boys with different training backgrounds. *Doktorgradsavhandling*. 2020.
<https://nih.brage.unit.no/nih-xmlui/handle/11250/2720452>

Solstad, B. E., Stenling, A., Ommundsen, Y., Wold, B., Heuzé, J. P., Sarrazin, P., Castillo, I., Cruz, J., Hall, H., Papaioannou, A., & Duda, J. L. (2020). Initial psychometric testing of the coach-adapted version of the empowering and disempowering motivational climate questionnaire: A Bayesian approach. *Journal of Sports Sciences*,
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02640414.2020.1722575>

Solstad GM & Bakken A. (2020). Evaluering av «Idrett for alle i Oslo.» Kartleggingsrapport.
<https://fagarkivet.oslomet.no/bitstream/handle/20.500.12199/2994/NOVA%20Rapport%208-2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Persson, M., Stefansen, K., **Strandbu, Å.** Fotball som kjønnet mulighetsrom. Hvilken betydning har metafortellingen om kvinnefotball for unge jenters idrettsprosjekt? Tidsskrift for kjønnsforskning 2020 ;Volum 44.(3) s. 231-245.
https://www.idunn.no/tfk/2020/03/fotball_som_kjoennet_mulighetsrom

Strittmatter, AM. (2020) Ung medbestemmelse i norsk idrett. Evaluerings- og utredningsarbeid om barrierene og behovene for å øke ung medbestemmelse i særforbund og idrettskretser. Norges idrettshøgskole, Norges idrettsforbund: Oslo. https://nih.brage.unit.no/nih-xmlui/bitstream/handle/11250/2657949/Ung%20medbestemmelse%20i%20norsk%20idrett%20av%20Anna-Maria%20Strittmatter.pdf?sequence=1&fbclid=IwAR1_afvi9i2ILU6IVkGNPpc2xFt-43likjzX-8CfU9_HkDRbTnjqCR5Q5B0

7. Vitenskapelige og faglige presentasjoner

Espedalen, L. E. Ungdoms begrunnelser for å drive med organisert idrett: Sosioøkonomiske og aldersbestemte forskjeller. Innlegg på Sosiologforeningens Vinterseminar; 2020-01-31

Haraldsen, M. Talentutvikling som dynamisk prosess - motivasjon, læringsprosesser og psykisk helse hos unge utøvere i talentutviklingsprogrammer innen kunstfag og idrett. Pedagogdager ved Høgskolen Kristiania; 2020-11-12.

Haraldsen M. Symposium: Injury and illness, performance and well being in relation to motivation, perfectionism, and stress. Scandinavian Sport Medicine Congress 2020; 2020-01-30

Haraldsen, M. Thriving, striving, or just surviving? -Motivasjonsprosesser blant unge eliteutøvere fra idrett og utøvende kunst. Spesialtrenerforum 2020; 2020-01-18

Strandbu, Åse. Ungdomsidrettens paradokser. Innlegg på Sosiologforeningens vinterseminar; januar 2020

Strandbu, Åse. Idrettens plass i ungdommers liv. Innlegg på Barn og unge-kongressen; 2020-12-01

Strandbu, Åse. Minoritetsforeldre og idretten. Inkludering av barn og unge – trender og tiltak. Faglig forum for Oppvekst, inkludering og samfunnsliv. IMDI; 2020-11-20

Sebastiansen, HH, **Strittmatter. A-M.** Økt ung medbestemmelse. NIF-ledermøte, digital gjennomføring; 2020-05-03

